

Bruk av flaskehalsinntekter 2024

Sak: 2025/549

Dokumentet sendes til:	Saksbehandler/Adm. enhet:
Reguleringsmyndigheten for energi (RME)	Gro Ballestad/KOT
	Sign
	Ansvarlig/Adm. enhet:
	Steinar Aksnes/KOT:
	Sign:
Til orientering:	Dokument ID: 2025/549
	Dato: 23. april 2025

Bakgrunn

Flaskehalsinntekter skal iht. regelverket i 3dje energimarkedspakke benyttes til dekning av definerte kostnader. Statnett utarbeider hvert år en rapport over bruk av flaskehalsinntekter. Rapporten omfatter utlandsforbindelser mot Sverige, Danmark, Tyskland og Nederland. Rapporten sammenstiller flaskehalsinntekter som oppstår på disse forbindelsene ("relevante flaskehalsinntekter") mot kostnader ved å øke/opprettholde tilgjengelig kapasitet på disse forbindelsene ("relevante kostnader"). Basert på denne rapporten skal RME verifisere at flaskehalsinntektene er benyttet i tråd med regelverket. RMEs verifisering gis i form av et vedtak.

Flaskehalsinntekter

Kraftmarkedet er delt inn i prisområder. Norge har 5 prisområder (NO1-NO5), Sverige har 4 (SE1-SE4) og Danmark har 2 (DK1-DK2).

Kraftpris pr prisområde fastsettes av kraftbørsen for hver time i døgnet basert på aktørenes tilbud og etterspørsel. Produsenter får betalt prisen som gjelder i området de leverer inn kraft mens forbrukere betaler prisen som gjelder i området de forbruker kraft.

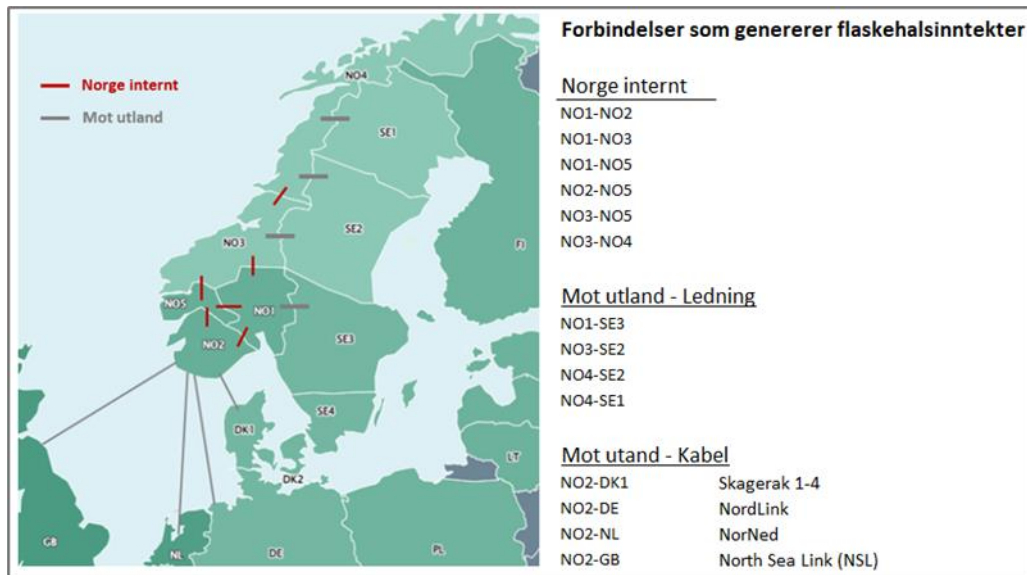
Markedet sørger for at kraften alltid flyter fra område med lav pris til område med høyere pris. Det vil dermed oppstå en inntekt når kraft overføres mellom områder med forskjellig kraftpris. Denne inntekten kalles flaskehalsinntekter.

Flaskehalsinntekter som oppstår som følge av kraftutveksling mellom forskjellige land deles 50/50 mellom TSO "på hver side" av forbindelsen mens inntekter som oppstår som følge av kraftutveksling mellom prisområdene innenfor landets grenser i sin

helhet tilfaller den nasjonale TSO.

Oppgjør av det fysiske kraftmarkedet utføres av JAO (Day-ahead og Intraday – IDA) og eSett (regulerkraft). Gjennom disse oppgjørene får produsentene ubetalt områdepris for levert kraft og forbruker betaler områdepris for uttak av kraft, mens flaskehalsinntektene fordeles mellom og utbetales til TSO-ene.

Kartet under viser hvilke forbindelser som genererer flaskehalsinntekter for Statnett (Norge)

Flaskehalsinntekter som omfattes av rapporten

Rapporten omfatter flaskehalsinntekter som oppstår på utlandsforbindelsene mot Sverige, Danmark, Tyskland og Nederland.

Flaskehalsinntekter internt i Norge samt mot UK (NSL) omfattes ikke av regelverket i 3dje elmarkedspakke og inngår følgelig ikke i denne rapporten.

Definisjon relevante nettanlegg

Relevante nettanlegg er nettanlegg som vurderes som vesentlige og relevante for kapasitet mot utlandet. Dette omfatter

- HVDC-kabler mot Danmark, Nederland og Tyskland
 - Skagerak 1-4
 - NorNed
 - NordLink
- Alle ledninger i transmisjonsnett internt i Norge, unntatt konkrete radialer.
- Stasjonsanlegg som vurderes å befinne seg i "nettmessig nærhet" til relevante utenlandsforbindelser

Metodikk for beregning av relevante kostnader

Relevante kostnader deles inn i følgende undergrupper:

- Systemdriftskostnader
- Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer
- Avskrivning/Avkastning
- Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer
 - D/V-kostnader, Eiendomsskatt, Nettap

Systemdriftskostnader

Rapporten tar utgangspunkt i totale bokførte systemdriftskostnader det aktuelle rapporteringsår. Disse fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer

Rapporten viser årets (bokførte) avskrivninger for relevante nettanlegg samt beregnet kapitalkostnad (avkastning) relatert disse. Ved beregning av avkastning benyttes årets *NVE-rente*.

D/V-kostnader

Rapporten tar utgangspunkt i beregnet *inntektsramme* for Statnett det aktuelle rapporteringsår. Beløpet fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

Eiendomsskatt

Rapporten tar utgangspunkt i total betalt /bokført eiendomsskatt det aktuelle rapporteringsår. Beløpet fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

Metodikk for fordeling av flaskehalsinntekter på kostnader

Rapporten viser årets flaskehalsinntekter og hvordan disse er benyttet, dvs. hvilke kostnader flaskehalsinntektene dekker det aktuelle rapporteringsår.

Normalt er de relevante kostnadene høyere enn flaskehalsinntektene.

Flaskehalsinntektene dekker dermed ikke alle kostnadene og må følgelig fordeles mellom de forskjellige kostnadskategoriene. Det er verken mulig eller hensiktsmessig å prioritere dekning av noen kostnader fremfor andre. En viktig årsak til dette er at beslutninger om ulike tiltak for å øke eller opprettholde kapasitet på kort og lang sikt bygger på helhetlige vurderinger som gir konsekvenser for en eller flere kostnadskategorier. Konsekvenser for de ulike kostnadskategoriene er dermed et resultat av hva som blir vurdert som de mest hensiktsmessige tiltakene.

Ved rapportering av hvilke kostnader som dekkes av flaskehalsinntekter legges det derfor opp til en **sjablonmessig fordeling** der flaskehalsinntektene fordeles pro-rata mellom hver kostnadskategori.

Eksempelvis utgjør de relevante flaskehalsinntektene 65% av "Sum relevante kostnader" i 2024 (jfr. tabell 3). Den sjablonmessige metoden gir dermed at 65% av kostnadene i hver kostnadskategori dekkes av flaskehalsinntekter i 2024.

Nærmere begrunnelse for den sjablonmessige fordelingen fremgår i Statnetts notat av 1.3.2021.

Tabeller

1. Flaskehalsinntekter pr forbindelse
2. Relevante kostnader – pr kostnadskategori
3. Flaskehalsinntekter og relevante kostnader – spesifisert
4. Bruk av flaskehalsinntekter – sammendrag pr kostnadskategori
5. Bruk av flaskehalsinntekter – sammendrag pr anleggsgruppe
6. Bokført verdi relevante nettanlegg

Tabell 1 Flaskehalsinntekter pr forbindelse

Flaskehalsinntekter - pr forbindelse		2023	2024
	Sverige	1 110	716
	Danmark	1 077	1 743
	Nederland	593	917
	Tyskland	1 253	1 681
Sum flaskehalsinntekter til rapport		4 033	5 056

Tabell 2 Relevante kostnader - pr kategori

Relevante kostnader - pr kategori		2023	2024
Utlandskabler og relevante ledninger og stasjoner innland			
	Systemdriftskostnader	1 326	1 897
i	Spesialregulering	143	88
ii	Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)	1 172	1 746
iii	Balanse/effektkraft	37	29
iv	Andre systemdriftskostnader	- 25	34
vii	Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	4 159	3 627
vii a)	Avskrivninger	1 083	949
vii b)	Avkastning	3 075	2 678
viii	Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	2 525	2 222
viii a)	D/V-kostnader	1 330	1 352
viii a)	Eiendomsskatt	215	215
viii a)	Nettap	979	654
Sum relevante kostnader		8 009	7 745
FLHI i % av relevante kostnader		50 %	65 %

Tabell 3 Flaskehalsinntekter og relevante kostnader - Spesifisert

Flaskehalsinntekter		2023			2024		
	Sverige			1 110			716
	Danmark			1 077			1 743
	Nederland			593			917
	Tyskland			1 253			1 681
	Sum flaskehalsinntekter			4 033			5 056
Relevante kostnader		Utlands Ledninger kabler / stasjoner		Sum 2023	Utlands Ledninger kabler / stasjoner		Sum 2024
	Systemdriftskostnader	372	954	1 326	542	1 355	1 897
i	Spesialregulering	40	103	143	25	63	88
	Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)						
ii		329	843	1 172	499	1 247	1 746
iii	Balanse/effektkraft	10	27	37	8	21	29
iv	Andre sys.drift kostn	- 7 -	18 -	25	10	24	34
vii	Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	1 181	2 977	4 159	1 081	2 546	3 627
vii a)	Avskrivninger	318	765	1 083	316	633	949
vii b)	Avkastning	863	2 212	3 075	765	1 913	2 678
				-			
viii	Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	708	1 816	2 525	635	1 587	2 222
viii a)	D/V-kostnader	373	957	1 330	386	966	1 352
viii a)	Eiendomsskatt	60	154	215	62	154	215
viii a)	Nettap	275	705	979	187	467	654
	Sum relevante kostnader	2 262	5 747	8 009	2 258	5 488	7 745
	Over-/underdekning (-)			-3 976			-2 689
	Fl.h.inntekter i % av relevante kostnader			50 %			65 %

Relevante kostnader dekket av flaskehalsinnt		Utlands kabler	Ledninger / stasjoner	Sum 2023	Utlands kabler	Ledninger / stasjoner	Sum 2024
	Systemdriftskostnader	187	481	668	354	884	1 238
i	Spesialregulering	20	52	72	16	41	57
	Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)						
ii	Balanse/effektkraft	166	424	590	326	814	1 140
iii	Andre systemdriftskostnader	5	13	19	5	14	19
iv		- 4 -	9 -	13	6	16	22
vii	Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	595	1 499	2 094	706	1 662	2 368
vii a)	Avskrivninger	160	385	545	206	413	619
vii b)	Avkastning	435	1 114	1 549	499	1 249	1 748
viii	Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	357	915	1 271	414	1 036	1 450
viii a)	D/V-kostnader	188	482	670	252	630	883
viii a)	Eiendomsskatt	30	78	108	40	100	141
viii a)	Nettap	138	355	493	122	305	427
	Sum relevante kostnader dekket av flaskehals innt.	1 139	2 894	4 033	1 474	3 583	5 056

Tabell 4 Bruk av flaskehalsinntekter – sammendrag pr kostnadskategori

Flaskehalsinntekter - pr forbindelse		2023	2024
	Sverige	1 110	716
	Danmark	1 077	1 743
	Nederland	593	917
	Tyskland	1 253	1 681
Sum flaskehalsinntekter til rapport		4 033	5 056

Bruk av flaskehalsinntekter - pr kost.kategori		2023	2024
	<i>FLHI i % av relevante kostnader</i>	<i>50 %</i>	<i>65 %</i>
i	Spesialregulering	72	57
ii	Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)	590	1 140
iii	Balanse/effektkraft	19	19
iv	Andre systemdriftskostnader	-13	22
vii	Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	2 094	2 368
viii	Andre kostnader relatert tidligere nettinvest.	1 271	1 450
Sum kostnader dekket av FLHI		4 033	5 056

Tabell 5 Bruk av flaskehalsinntekter – sammendrag pr anleggsgruppe

Bruk av flaskehalsinntekter - pr anlegg		2023	2024
	<i>FLHI i % av relevante kostnader</i>	<i>50 %</i>	<i>65 %</i>
	Skagerak 1-4	170	219
	NorNed	180	231
	NordLink	790	1 025
	Sum utlandskabler	1 139	1 474
	Relevante ledninger internt i Norge	2 063	2 565
	Relevante stasjoner internt i Norge	831	1 018
Sum kostnader dekket av FLHI		4 033	5 056

Tabell 6 Bokført verdi relevante nettanlegg

Verdi nettanlegg		2023	2024
Total bokført verdi anlegg Statnett konsern		71 860	72 219
Bokført verdi relevante nettanlegg			
	SK 1-4	1 443	1 394
	NorNed	1 539	1 486
	NordLink	7 190	6 996
	Relevante ledninger	19 002	18 131
	Relevante stasjoner	7 075	6 567
Sum relevante nettanlegg		36 249	34 574
% andel av total bokført verdi			
	SK 1-4	2,0 %	1,9 %
	NorNed	2,1 %	2,1 %
	NordLink	10,0 %	9,7 %
	Relevante ledninger	26,4 %	25,1 %
	Relevante stasjoner	9,8 %	9,1 %
Sum relevante nettanlegg		50,4 %	47,9 %